
Vergaderjaar 2016–2017

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1765

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 juni 2017

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Algemene Zaken van 20 juni 2017.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

VERSLAG RAAD ALGEMENE ZAKEN (RAZ) VAN 20 JUNI 2017

Vorbereiding Europese Raad van 22 en 23 juni 2017

De Raad Algemene Zaken (RAZ) heeft de Europese Raad (ER) van 22–23 juni inhoudelijk voorbereid. Uw Kamer zal een meer gedetailleerde beschrijving van de ER ontvangen in het verslag van de ER, dat uw Kamer binnenkort tegemoet kan zien. Daarnaast stond onder meer op de agenda de presentatie van het nieuwe Trio-programma van het Estse, Bulgaarse en Oostenrijkse voorzitterschap en werd van gedachten gewisseld over de zogeheten Letter of Intent van de Europese Commissie. De RAZ kon voorts goedkeuring hechten aan de tussentijdse evaluatie van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2014–2020, en wisselde informeel van gedachten over het nieuwe MFK. In artikel 50 configuratie werd ten slotte gesproken over de stand van zaken van de Brexit-onderhandelingen.

Interne Markt

Tijdens de RAZ werd gesproken over de voortgang op de verschillende Interne Marktstrategieën (Digitale Interne Marktstrategie, Interne Marktstrategie, Energie-unie en Kapitaalmarktenunie). Tijdens de discussie onderstreepten meerdere Lidstaten het belang dat de Europese Raad de ambitie om de voorstellen onder de strategieën voor het eind van 2018 af te ronden en te implementeren wederom benadrukt, en de Interne Markt op de agenda van de ER blijft. Nederland vroeg specifiek aandacht voor extra inspanningen op verdieping van de dienstenmarkt. Ook vroeg Nederland aandacht voor het feit dat het werk aan de interne markt na de afronding van de strategieën nog niet af is. Het is daarbij van belang om ook na 2018 nieuwe en bestaande uitdagingen te adresseren en het werk aan een diepere en eerlijkere interne markt voort te zetten.

Migratie

De bespreking van de conclusies over migratie besloeg alle aspecten van dit dossier. Voor wat betreft de externe dimensie van migratie werd gesproken over de EU-inspanningen op de centrale Middellandse Zeeroute. Er was steun van lidstaten voor de ingezette koers gericht op het bevorderen van terugkeer, de aanpak van mensensmokkel, grensbeheer, opvang in de regio en de aanpak van grondoorzaken. Velen onderstreepten de noodzaak om ook daadwerkelijk resultaten te boeken: het voorkomen van verdrinkingen en reguleren van de instroom. In dat kader pleitte een aantal lidstaten, waaronder Nederland, voor een intensivering van maatregelen op deze route.

In de discussie over de herziening van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS) uitten sommige lidstaten teleurstelling over de opgelopen vertraging. Het is van groot belang dat de lidstaten tot duurzame oplossingen komen, want de status quo voldoet niet. Ook werd er door verschillende lidstaten op gewezen dat solidariteit op het migratieterrein het vereist dat alle lidstaten uitvoering geven aan de gemaakte afspraken, ook wanneer die hen niet welgevallig zijn. Enkele lidstaten waren van mening dat de herziening van het GEAS moet plaatsvinden op basis van consensus in de Europese Raad.

Veiligheid en defensie

Op het gebied van interne veiligheid werd met name gesproken over het tegengaan van illegaal haatzaaien op internet in relatie tot de strijd tegen terrorisme. Verschillende lidstaten benadrukten de verantwoordelijkheden van internetplatforms bij het detecteren en verwijderen van bepaalde content. Ook werd onderstreept dat effectieve vergaring van elektronisch

bewijsmateriaal essentieel is voor terrorismebestrijding. Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, bedrukte daarbij het belang van privacy. Naast online haatzaaien werd er ook gesproken over het uitwisselen van informatie en interoperabiliteit van informatiesystemen. Ten aanzien van externe veiligheid en defensie benadrukte een groot aantal lidstaten het belang van Permanente Gestructureerde Samenwerking (PESCO). Verschillende lidstaten gaven hierbij aan dat een goede balans moet worden gevonden tussen ambitie en inclusiviteit. Daarnaast steunden veel lidstaten het Europees Defensiefonds (EDF), waarbij een tweetal lidstaten de oproep deed om snel concrete projecten te identificeren. Meerdere landen, waaronder Nederland, benadrukten het belang van toegang tot het EDF voor het midden- en kleinbedrijf. Ook kwam de noodzaak tot goede samenwerking tussen de EU en NAVO aan de orde.

Externe Betrekkingen

De Commissie, met steun van meerdere lidstaten waaronder Nederland, benadrukte het belang van leiderschap van de EU ten aanzien van het Parijs Akkoord en drong aan op een duidelijke boodschap van de Europese Raad. Tijdens de Raad werd niet gesproken over recente ontmoetingen van de voorzitter van de Europese Raad Tusk en de voorzitter van de Europese Commissie Juncker met regeringsleiders.

Presentatie werkprogramma Trio-voorzitterschap

Het werkprogramma van het trio-voorzitterschap (Estland, Bulgarije en Oostenrijk) werd tijdens de RAZ gepresenteerd. Het inkomende Estse voorzitterschap wees op de nadruk op economie, veiligheid, migratie, klimaat, terrorismebestrijding en de verdieping van de interne markt. De Raad heeft het programma aangenomen.

Europees semester

Het Maltese voorzitterschap verwees naar goedkeuring van de landenspecifieke aanbevelingen (CSR's) door de EPSCO Raad op 15 juni jl. en door de Ecofin Raad op 16 juni jongstleden. De geïntegreerde CSR's lagen als totaalpakket voor aan de RAZ. De Raad keurde dit pakket zonder nadere interventie goed en geleidde het pakket ter bekrachtiging door aan de Europese Raad van 22–23 juni aanstaande (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1247). Naar verwachting zal de Ecofin Raad in juli de aanbevelingen formeel aannemen.

Interinstitutioneel Akkoord beter wetgeven (IIA)

De Commissie kondigde de letter of Intent aan, die op 13 september 2017 gepresenteerd zal worden. De bespreking in de RAZ vormde de eerste gelegenheid daarvoor suggesties aan te dragen.

Ten aanzien van de interne markt, groei en banen verzochten verschillende lidstaten de Commissie het ambitieniveau ten aanzien van de interne markt op peil te houden en wezen onder meer naar geoblocking en de audiovisuele mediadienstenrichtlijn. Voorts wezen lidstaten op het belang van de herziening van de detacheringsrichtlijn en bestrijding van jeugdwerkloosheid. Ten aanzien van migratie werd aandacht gevraagd voor terugkeerbeleid. Op interne en externe veiligheid legden lidstaten prioriteiten bij terrorismebestrijding en dataretentie alsmede aandacht voor versterking van het GBVB-beleid en civiele missies.

Nederland heeft tijdens de RAZ gepleit voor voorstellen ten aanzien van regelgeving voor de financiële markten en interne veiligheid, m.n. dataretentie. Voorts heeft Nederland de Commissie opgeroepen ambitieus

te zijn ten aanzien van de agenda voor betere regelgeving (REFIT) in het Commissie Werkprogramma 2018. Ten slotte heeft Nederland aandacht gevraagd voor implementatie van het IIA ten aanzien van het register van gedelegeerde handelingen en de gemeenschappelijke database voor documenten in het wetgevingsproces.

De Commissie dankte de Raad voor de reactie en wees op de uitdagingen waar de EU voor staat, zoals Brexit, migratie en terreurdreiging. De Commissie wees op het belang van spoedige besluitvorming over voorliggende wetgeving en implementatie daarvan. De voorzitter van de Commissie zal in zijn speech voor het Europees parlement eveneens ingaan op de rapporten die in het kader van het witboek door de Commissie geschreven zijn.

Goedkeuring tussentijdse evaluatie MFK 2014–2020

De RAZ heeft de tussentijdse evaluatie van het MFK formeel bevestigd. De Raad had reeds op 7 maart (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1727) een akkoord bereikt over de tussentijdse evaluatie, waarna op 5 april ook het EP instemde. Het akkoord is nu formeel door de Raad bevestigd. Deze bevestiging was niet eerder mogelijk, vanwege een voorbehoud van het VK vanwege de parlementaire verkiezingen.

Lunch-bespreking over Meerjarig Financieel Kader

Tijdens de Raad Algemene Zaken vond een werklunch plaats met Commissaris Oettinger van EU Begrotingszaken en de eerste vicevoorzitter Timmermans van de Europese Commissie. Dit was nog niet bekend toen de geannoteerde agenda naar uw Kamer verzonden werd. De werklunch stond in het teken van het toekomstige Meerjarig Financieel Kader (MFK). De Commissie gaf aan dat zij eind juni een reflectiepaper over de toekomst van de financiering van de EU zal publiceren. De Commissie liep nog niet vooruit op de inhoud van het reflectiepaper, maar wees wel op mogelijke afwegingen die een rol kunnen spelen in aanloop naar een volgend MFK.

De Commissie wees specifiek op de uitdagingen om nieuwe prioriteiten in te passen in de EU-begroting, in het licht van het vertrek van het Verenigd Koninkrijk (VK). Daarnaast is er gesproken over de gewenste looptijd van het MFK en over de mogelijkheden om de EU-begroting in te zetten voor het bevorderen van economische hervormingen. Tot slot refereerde de Commissie aan de financiering van de EU-begroting, waarover de werkgroep Monti in januari 2016 enkele aanbevelingen publiceerde, zoals de invoering van een nieuw eigen middel. De Commissie meldde dat zij, conform de MFK-verordening, dit jaar een voorstel zou moeten doen voor een toekomstig MFK. De Commissie geeft de voorkeur aan een latere publicatie van het voorstel, vanwege de lopende onderhandelingen over Brexit en de discussie over de toekomst van de EU-27.

Nederland heeft de inzet uitgedragen zoals opgenomen in de Kamerbriefstand van zaken MFK (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1232) en zoals met uw Kamer besproken in het AO MFK van 14 juni jongstleden: inzet op een toekomstgericht, modern en financieel houdbaar MFK. Het kabinet heeft begrip voor een eventueel uitstel van het voorstel over het MFK, maar benadrukt wel dat de start van de onderhandelingen over het nieuwe MFK niet te lang moet worden uitgesteld, zodat voldoende tijd resteert voor een zorgvuldig proces en dito onderhandelingen. Er zijn door Lidstaten geen bezwaren ingebracht tegen het uitstellen van een voorstel voor het toekomstige MFK. Uw Kamer zal na de publicatie van het reflectiepaper worden geïnformeerd over de inhoud van het paper en de kabinetsappreciatie hiervan.

RAZ in artikel 50 samenstelling

De Raad Algemene Zaken is ook in het Artikel 50 formaat bijeengekomen om met de 27 lidstaten de stand van zaken in de Brexit-onderhandelingen en de verhuizing van de agentschappen te bespreken.

Stand van zaken

Hoofdonderhandelaar Barnier van de Europese Commissie koppelde terug over de eerste onderhandelings sessie met het Verenigd Koninkrijk (VK) op maandag 19 juni jl. in Brussel. Overeenstemming werd bereikt over het tijdsplan en de werkmethode voor de onderhandelingen met het VK de komende maanden. Er zal onderhandeld worden in een maandelijkse cyclus. Elke maand zal er een onderhandelingsronde in Brussel gehouden worden, voorafgegaan door twee weken van interne consultaties van de EU-27 en de week daarna een terugkoppeling. Er worden tevens drie werkgroepen ingesteld over de rechten van burgers, de financiële afwikkeling en andere ontvlechtingss kwesties. Ook komt er een aparte bilaterale dialoog tussen de coördinatoren van beide onderhandelings teams over de Ierse grenskwestie.

De afgesproken gefaseerde aanpak heeft als doel om tijdens de Europese Raad van oktober te bespreken of er voldoende voortgang is geboekt om over te gaan tot de tweede fase van de onderhandelingen. Het VK bevestigde uit de interne markt en de douane-unie te willen stappen en geen rol voor het Hof van Justitie na de Brexit te zien. Op het punt van de financiële afwikkeling nam het VK nog geen positie in, maar is wel bereid om hierover het gesprek aan te gaan.

EMA en EBA

Tenslotte werd gesproken over de procedure en criteria verhuizing van de EU-agentschappen uit het VK. Nederland steunde de lidstaten die pleitten voor een stevigere koppeling tussen de beoordeling van de criteria en de uiteindelijke besluitvorming. Een veel grotere groep lidstaten zag de huidige tekst reeds als het beste compromis en ook de Commissie zag geen noodzaak om de voorgestelde procedure en criteria nog aan te passen. Het Maltese voorzitterschap stuurde het document daarop ongewijzigd door naar de ER.